

SZILÁGY SOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj
Egy évre 10 Pengő, 1/2 évre 5 Pengő, 1/4 évre 250 P.
számonként 20 fillér.

Társadalmi és politikai hetilap

Hirdetések díjai:

Hivatalos hirdetések félhasábig 10 Pengő,
nyilttér soronként 50 fill. Álláskereső hirdetése 1 P

M. kir. kolozsvári honvéd hadtest-
parancsnok, mint illetékes parancsnok

989. szám
ikt. ü. 1943.

Parancs a rögtön- biráskodásra.

Az 1912:XXXIII. t. c.-be iktatott Katonai Büntető Perrendtartás XXVI. fejezetében foglalt rendelkezések értelmében, a m. kir. miniszteriumnak 1943. évi július hó 20-án kelt 3940—1943. M. E. számú rögtönbiráskodás újabb kiterjesztése tárgyában kiadott rendelete alapján, a katonai büntetőbiráskodás körében, a m. kir. kolozsvári honvéd hadtest egész területére kiterjedően, az 1943. évi március hó 3-án 212—ikt. ü.—1943. szám alatt kelt parancsomban felsorolt bűncselekményeken felül

a rögtönbiráskodás kihirdetését még elrendelem olyan lopás és rablás büntetettére is,

melyet a légitámadás alatt, vagy azt követő időben a légitámadással sújtott területen a rombolás okozta helyzet, vagy az ily terület közelében a légitámadás következtében keletkezett riadalom kihasználásával, avagy

a hadviselés érdekei szempontjából elrendelt kiürítés, vagy elszállítás (1939: II. t. c. 147. és 170. §), vagy ellenséges behatás folytán hatósági intézkedés nélkül történt tömeges elköltözés esetében ennek a helyzetnek kihasználásával követnek el.

A rögtönbiráskodás kiterjed a fent megjelölt bűncselekmények kísérletére és a tetteseken felül a részesekre (Btk. 69. §.) is.

Felhivom a katonai büntetőbiráskodás alá tartozó egyéneket, hogy a felsorolt bűncselekmények elkövetésétől tartózkodjanak, mert aki a kihirdetés után a fenti bűncselekmények valamelyikét is elköveti, rögtönítélő eljárás alá kerül és

kötéllel végrehajtandó halál- büntetéssel bünhődik.

Kolozsvár, 1943. augusztus hó 3-án.
nemes dálnoki Veres Lajos altábornagy s. k.
illetékes parancsnok.

* **Verbőczy jogi szeminárium**
mindenféle jogi vizsgákra, államszám-
viteltanra is előkészít. Legújabb jegy-
zeteit bérbe is adja méltányos felté-
telek mellett. — Budapest, IX., Üllői-ut 3.
Telefon: 187—689.

Lövész-nap Szilágysomlyón.

A szilágysomlyói Báthori Lövész-egyesület az elmúlt vasárnap az erdélyi lövészkerület vezetőinek és a kolozsvári Wesselényi Lövészegyesület kiküldötteinek részvételével lövésznapot rendezett városunkban. Ahogy a kitzüött falragaszok előre jelezték, az ünnepség istentisztelettel kezdődött, utána következett az Országzászló megkoszorúzása a Bem-téren, délután pedig a kolozsváriak műkedvelő együttese két előadásban Rákosi Viktor Elnémult harangok című megrázó erdélyi drámáját adta elő. A nagyszerű műkedvelői gárdában a kolozsvári nemzeti színház néhány neves művésze is szerepelt. A lövésznap célja elsősorban a lövészgondolat propagálása volt, meg akarta mutatni minden eziránt fogékony lelkű szilágysomlyói és környékbeli magyarnak, hogy a lövészgondolat Erdélyben és általában az országban nem valami kicsinyes egyletesdi játék, hanem a honvédelemnek és ezáltal a nemzet fennmaradásának olyan nagyjelentőségű mozgalmá, amely célkitűzéseiben csak a levante-egyesülethez hasonlítható.

Azok a kevesek, akik ott voltunk a Bem-téren és hallgattuk báró Atzél Edének, Erdély és Kelet-Magyarország főlövész-mesterének beszédét, olyan világos, félre nem érthető és bátor szavakat hallottunk, amilyenek nem szoktak ebben a nagyon is nyugalomra berendezkedett városban elhangzani. Megtámltuk belőle, hogy ezen a földön csak egy valami számít: az erő és a fegyver. Elkövetkezhet az idő, amikor vagy én lövöm le az ellenséget, vagy ő engem. Aki ma irgalomra számít, azt lemészárolják. Ha pedig pusztulni kell valakinek, akkor inkább pusztuljon az ellenség, az az ellenség amely vérgőzös aggyal asszonyaink és gyermekeink legyilkolására készülődik. Jelszavunk többé ne is az legyen, hogy fogat fogért, hanem, hogy egy fogért egy fogsort. Ahhoz pedig, hogy a nehéz pillanatban megállhasuk a helyünket, elsősorban is a puskával kell bánni tudnunk, mint ahogy tudtak fin testvéreink, akik valamennyien viszonylagosan számítva kiválóak a céllövészetben és minden sportban. Az ifjúságot erre neveli a levante-egyesület, a bevonult ujoncokat a honvédség, a lövész-egyesület célja pedig az, hogy amit a honvédségnél tanultunk, azt ne engedjük feledésbe menni, hanem állandóan gyakorlással tartsuk ébren magunkban a katonai erényeket, a testi és lelki keménységet. Alapos és gyakori céllövészet, sport és lelki felkészülés a lövész-egyesület élete, mond-

hatnám azt is, hogy ismétlő iskolája ez a katonaságnak. És volt-e ez valaha is időszerűbb, mint éppen ma, ezekben az igen nehéznek annyiszor és annyi helyen hirdetett, de mindezideig még úgy látszik nem érzett időkből?

Mert az elmondottak után ugy-e azt hihetné mindenki, hogy egy szívvel és egy lélekkel volt ott az ünnepségen és az előadáson Szilágysomlyó egész lelkes magyar társadalma és nemcsak néhány alkalmilag összegyűlt, bár kétségen kívül lelkes hallgató előtt mondták el az igazán lélekbemarkoló beszédeket és játszották el Rákosi darabját olyan lelkesedéssel és olyan megragadó szépen, ahogy itt Somlyón még talán soha nem játszottak.

Nem minden tartozik a nagy nyilvánosság elé, és ezért ne feszegessük most itt ezen a helyen, hogy kik és miben követtek el hibát az ünnepség megrendezése körül. Mert hiba volt, annyi bizonyos, kezdve talán mindjárt az időpont megválasztásán, hiszen az egyesületnek jóformán egész vezetősége szabadságon volt és távol a várostól. És sok minden nem úgy történt, ahogy kellett volna. Ez mind igaz. És ha csak egy egyesület ügyéről lenne most szó, nem irnék le egy árva betűt sem, hiszen az az egyesület dolga, meg a vezetőségé. Ha rosszul csináltak valamit, ám ők lássák, és okuljanak. A lövészgondolat azonban nem egy-két ember ügye, nem egyletesdi játék, hanem honvédelem és ebben nem lehet ismerni senkinek tréfát. És most kedves somlyói magyar testvérem, a szokástól eltérőleg meg akarlak sérteni. Nem mondom, hogy ne haragudjál, hanem éppen azt szeretném, hogy haragudjál. Haragudjál nagyon rám, magadra és mindenkire. És jó lesz, ha ezért párbajozni is fogsz, De ez a párbaj olyan legyen, mint amelyet a jókai regényben vívott két Baradlay testvér, hogy ki lesz hamarabb fenn az ostromlott vár fokán. Egyet elárulok azért: Ne hidd, hogy magamat kivételnek tekintem. Mea culpa... igen, én bevallom, hogy ami most következik, abban magam is bűnös vagyok. És semmivel sem kevésbé, mint mások.

Tehát magamat is beleértve felelem a vádat, hogy mindenk előtt ropantul kisvárosiak vagyunk. Mindnyájan nagyon sokat adunk a magunk méltóságára. Mindenütt egy-egy testületet, egy-egy hivatali állást akarunk képviselni, ezért aztán isszonyu sértés, ha nem adják meg a nekünk kijáró ülőhe-

lyet a valóságos vagy csupán elképzelt ranglista alapján. Elvárjuk, hogy mindenhová illendő és spanyol etikettszerűen meghatározott ceremóniával hivjanak meg, mert mi mindig testület és állás vagyunk, illetve annak élő megismerésítői. Az igazán természetes, hogy a testületeket tényleg meg szokták hívni, de a nagyvárosi embernek sok-sok hibája mellett van néhány nem megvetendő erénye is. Így például tud magánember lenni. Az is nagyon szép és nagy dolog. Ilyenkor úgy érzi, hogy ő nem ennek és ennek az állásnak tiszteletre méltó betöltője, hanem csak egyszerű polgár, akit nem fontos, hogy ismerjenek. És amit nem tehet meg, mint x vagy y testület tagja, azt nyugodtan megteszi mint magánember.

A másik vádam az, hogy nemtörődöm emberek vagyunk. Szépen belefogunk valamibe, legyen az lövészegyesület vagy bármi más hasonló, aztán az első vélt egyéni sérelemre letesszük a lantot, s legyintünk egyet, hogy nem érdemes. Igaz, hogy még ez is a jobbik eset, mert a többség még a sérelmet sem várja meg, az egyszerűen lustaságból abbahagy mindent és azzal a felkiáltással, hogy roppant sok a dolgom, kimegy kártyázni és borozgatni a Magura alá. Lehet ugyan, hogy vannak, mintahogy tényleg vannak olyanok is, akiknek tényleg nagyon sok a dolguk, de tegyük szívünkre a kezünket, s valljuk be szép őszintén, hogy azért egy kis szórakozásra mindenkinek jut ideje. Mondjuk, hogy a szórakozásra is szüksége van az ember idegeinek, de hiszen éppen erről van szó. Vagy talán nem felüdülés a szellemi munkában görnyedőknek egy kis céllövészet a szabadban, nem üdítő lelki fürdő a testi munkában megfáradottnak egy szép hazafias darab előadása?

Allamférfiaink, minisztereink hangoztatják állandóan az összefogás, a lelki egység szükségességét. Ezt követjük-e csak ebben a kis városban is mi magyarok? Nem vagyunk-e hasonlatosak azokhoz, akik egy zugó tengeren egy hanykolódó, törékeny kis csolnakban a végveszedelem percében elkezdnek egymással veszekedni egy tépett pávatollon, hogy melyik dugja a kalapja mellé. Mondjam, hogy egyesek önzők és kapzsiak, a világot szeretnék összekaparni maguknak, mások vádaskodásban élnek ki szenvedélyeiket és igyekeznek mindenkit elkedvetleníteni s lehetőleg elüldözni innen? De nem folytatom, ellenségeink már ezt is bizonyára nagy élvezettel szűrőszőlgetve olvasnák, pedig hát bizonyára megvannak nekik is a maguk semmivel sem kevesebb hibái. És azt is szeretném hinni, hogy korai az örömük. Te kedves és szeretett magyar testvérem, akármennyi emberi gyarlóság is szorult beléd és mindnyájunkba. Te is szereted ezt a szép földet és ezt a minden hibái mellett is oly felséges, annyira királyi és minden ellenségénél sokkal magasabbrendű magyar fajt. Remélem, hogy most megharagudtál, és párbajozni is fogsz. Valamennyien Jókai féle párbajt fogunk vivni, és pedig fegyverrel, de nem egymás, hanem az ellenség ellen. És annak lesz igaza és becsülete, aki mentől mé-

lyebben belevág, de nem a magyar, hanem az ellenség testébe.

Addig is gyakoroljuk magunkat a nagy párbajhoz a már meglévő lövészegyesület keretében. Töltsük azt meg új étellel és új lelkesedéssel. Aki eddig is ott volt, az legyen ott a régi bajtárs hűségével, aki eddig nem tudta, hogy miről van szó, annak most megmondtam és meg is ismétlem a Rákosi darabot bevezető lelkes szónok, vitéz Borsiczky Imre őrnagy szavaival: „Ma minden lövész lélekben ugyanazt az egyenruhát kell viselje, amit én. A honvédség egyenruháját”. Igen a lövészéletre szükség van és sürgősen szükség van, és éppen ezért a lövészegyesületnek fel kell virágoznia. Kell és kell. Nem az a

fontos, hogy kik vezetik, ez belső ügy, ezt ott kell eldöntenünk. Csak egy a fontos, hogy magának az egyesületnek élnie kell. Szóval hirdetem, hogy ma itt Szilágysomlyón a levante egyesülettel együtt minden más egyesületnél fontosabb és időszerűbb. Az sem lenne tulzás, ha azt mondanám, hogy a jelen történelmi pillanatban minden másnál fontosabb. Ha ez a felismerés általánossá válik, akkor nem hiába jöttek el az erdélyi kerület kiküldöttei, és nem hiába küldötte el, hogy u'oljára említsem a legfontosabbat, az erdélyi hadtest a maga kiküldöttjét. A szomorú sikerű lövésznap így lesz majd az újjászülető lövészélet elindítójává. Adja Isten!

Kúthy Zoltán.

Védenek-e a házak pincéi?

„Hol a legbiztonságosabb a légi támadás alatt? halljuk nem egyszer e kérdést s a kérdés mögött — bár szavakkal ki nem mondottan — ott bujkál az az aggodalom is, hogy vajon igazuk van-e a légoltalmi rendelkezéseknek akkor, mikor a lakosságot légi támadás idején a pincékben berendezett szükség-óvóhelyekre rendelik? A pincéktől való idegenkedés nem új keletű — sőt talán ösztönös is. Szerencsénkre hazánkat eddig csak kevés légi támadás érte s így csak lassan vált tudatossá az a külföldön egyébként már általánosan ismert igazság, hogy a lakóházak pincéi, illetve a pincékben berendezett óvóhelyek ma a lakosság életvédelmének legfontosabb és leghasznosabb létesítményei. Újabban ugyan nagyobb és eddig ismeretlen hatású fegyverekről (a közel 2—4 tonás légi aknáról) érkeztek hírek, amelyek ellen már állítólag az óvóhelyek sem védenek. Ezen hírek következtében megrendült lakóházi óvóhelyeink használhatóságába vetett hit. Érdemes tehát e kérdésnek kissé a mélyére néznünk.

Légítámadások idején — mint ismeretes — a lakosságnak ott kell tartózkodnia, ahol a romboló hatású bombák közvetlen és közvetett veszedelmei ellen a viszonylagosan legnagyobb védelmet találja. Kérdés, hogy melyek e rombolóbombák és melyek azok közvetlen és közvetett veszedelmei?

A robbanó hatású bombák két fajtája az úgynevezett romboló- és az aknabomba (vagy légiakna). Közvetlen hatás a robbanás szilánkveszedelme és légnyomása, amíg a beomlott épületek lezuhanó törmelékei a közvetett veszedelmet jelentik. Megjegyezzük: A romboló- és aknabomba elnevezés tulajdonképpen nem fejezi ki a két bombafajta közötti különbség, mert mindkét fegyver rombol, sőt az aknabomba távolhatása e tekintetben a rombolóbombáétól lényegesen nagyobb; az elnevezések okát a fejlődésben kell keresnünk, mert az aknabomba csak a legújabb idők fegyvere és fellépéséig kizárólag a rombolóbombának nevezett bombafajta szolgált az ellenálló szilárd célok (így például lakóházak, épületek, ipartelepek, stb.) elpusztítására és rombolására.

A rombolóbombák 100—500 kg. súlyúak, a csucsban végződő bombafal-

elég erős ahhoz, hogy a becsapódott bomba akár több földemet is átüssön. A robbanás csak a becsapódást követő bizonyos idő múltán (0.1—0.3 mp. múlva) történik s így a bombának van ideje behatolni, illetve az eltalált épület szerkezeti részein áthatolni. A veszedelem még sem olyan nagy, mint első hallásra hinnénk! Rendes városi beépítettséget figyelembevéve ugyanis tíz ledobott bomba közül kilenc szabad területre — közterületre, udvarokra — hull, csak egy bomba talál el valóban épületet. Az épületet telibe találó három bomba közül az általános tapasztalat szerint két bomba már egy-két földem átütése után robban és egyedül csak a harmadik bomba az amelyik egészen az épület alapjáig hatol. Így tehát 100 ledobott rombolóbomba közül csak három bomba esetében számolunk azzal, hogy több emeletet átütve a pincébe hatol és ott robban. De még ez utóbbi esetek is csak akkor veszedelmesek a szükségóvóhelyen tartózkodók számára, ha a robbanás magában a szükségóvóhelynek berendezett pincetérben vagy e pincetérrel szilánkbiztosan határoló falak közvetlen közelében történt. Ha a szóbanforgó rombolóbomba az épületet eltalálta, de nem magában a szükségóvóhelyen, vagy annak közvetlen robban, az óvóhelyen tartózkodóknak komolyabb bajuk nem történhet. A helyesen megerősített és szilánkbiztonság szempontjából teljesen elhatárolt szükségóvóhely pedig az épület elrombolása esetén is sértetlen marad.

Az épületen kívül becsapódó rombolóbomba rendszerint a talajba hatol és ott robban. A robbanásnál keletkező tölcser a robbanás erejét a tölcser alkotói mentén nagyjából felfelé tereli. Ez az oka annak, hogy a robbanóbombák lökő és szivóhatása elsősorban az épületek felső részeit (fedélszék, fedélhéjazat) sérti meg, míg a többemeletes épületek jól betervezett falai még rendszerint akkor is állva maradnak, ha a gyakorlatban használt legsúlyosabb rombolóbomba, az 500 kg-os bomba tölcserre ugyszolván a faltövében fekszik. A robbanás közelében a szerterepülő repeszek és szilánkok természetesen nagy pusztítást végeznek.

A legutolsó hónapok tapasztalata;

éppen ezért azt bizonyítják, hogy a szilánkvédelmet — elsősorban a szűk-ségóvóhelyeink falattöréseinek és ablakainak szilánkbiztos lezárását — nem lehet elég gondosan megépíteni! Határtalan könnyelműség tehát a pinceablakok lezárásának megoldását úgy végrehajtani, hogy az ablak elé üres konzervezládát, vagy néhány centiméter vastagságú lécfalat emelünk. Nemcsak arra kell gondolnunk ugyanis, hogy a korszerű rombolóbombák robbanásának nagy erejével szerte lökött repeszek az ilyen kezdetleges védőfalat könnyű szerrel átütik, de arra is kell számítanunk,

hogy a légnyomás ereje a gyengén megépített szilánk ellen védő falat nagy erővel az óvóhelyre sodorja, a deszkadarabok és törmelék számtalan embert súlyosan megsérthetnek és ebben az esetben nagyobb pusztítást okozhatnak, mintha a kérdéses ablak teljesen nyitva maradt volna. A honvédelmi miniszter utasításai, kiadványai, sőt a szakfolyóiratok bőségesen tartalmaznak erre vonatkozó pontos utasításokat. A házak légoltalmi őrségparancsnokai helyesen teszik, ha kétes esetekben a szilánkvédelmet ellenőriztetik.

(Folyt. köv.)

A nehéz testi munkások körének újabb szabályozása.

Az elsőrendű fontosságú élelmiszerek fogyasztásának szabályozására és a rendelkezésre álló készletek arányos elosztására a jegyrendszer szolgál. Olyan élelmiszereket, amelyekre nézve a jegyrendszert bevezették, mindenki csak hatósági jegy ellenében vásárolhat s így biztosítva van, hogy az ország rendelkezésére álló készletből mindenki egyformán megkapja a hatóságilag megállapított fejadagot.

A jegyrendszer bevezetésével kapcsolatban a kormány gondoskodott arról is, hogy azok, akik olyan munkát végeznek, amely a fokozottabb testi erőlkifejtést és így az erősebb táplálkozást feltétlenül megköveteli, az ehhez szükséges nagyobb mennyiségű élelmiszerhez hozzájuthassanak. Ezért a legfontosabb élelmiszerekből, nevezetesen a kenyérből, a zsirból és a husból az érvényben levő jogszabályok a munkások részére a rendes fejadagon felül külön pótftheadagot biztosítanak. A kenyérellátás terén kétféle: testi munkás és nehéz testi munkás, a zsir- és husellátás terén pedig egyféle: nehéz testi munkás pótftheadag van.

A testi munkások tehát csak kenyérből kapnak pótftheadagot, még pedig naponként 15 dkg-ot. Testi munkás pedig a 9.230/1941. M. E. számú rendelet 2. §-ának (1) bekezdése szerint az aki állandó foglalkozásként fokozottabbi fizikai erőlkifejtést igénylő testi munkát végez, de nehéz testimunkásnak nem tekinthető, továbbá, a közbiztonsági őrszemélyzet tagjai s végül — ha testi munkát végeznek — a közlekedési vállalatok alkalmazottai és a posta forgalmi személyzetének tagjai.

A nehéz testi munkásoknak kenyérből, zsirból, husból jár külön pótftheadag. Ez a pótftheadag jelenleg kenyérből napi 35 dkg., zsirból havonként 36 dkg., vagy ehelyett 36 dkg. hár és bőrnélküli zsirszalonna, vagy pedig 40 dkg. bőrs zsirszalonna, a huspótftheadagot a rendes fejadaggal együtt Budapest székesfőváros polgármestere hetenkint szabályozza annak megállapításával, hogy a huspótftheadagok hány szelvényét szabad beváltani.

Azt, hogy kít lehet nehéz testimunkásnak tekinteni és a nehéz testi munkás minőséget miként kell igazolni, eddig az egyes élelmiszerek forgalmát szabályozó rendeletek külön-külön állapították meg. A kenyérgyegrendszer bevezető 9.230/1941. M. E. számú rendelet függelékében sorolta fel a nehéz testi munkásokat s úgy rendelkezett, hogy nehéz testi munkás kenyérpótftheadagot csak olyan munkás kaphat, aki a függelékben felsorolt munkák valamelyikét végzi. A munka végzését a munkaadó által kiállított munkaadói igazolással kellett a jegykiadó hatóságnál igazolni. Zsirpótftheadag a 354.400/1941. K. M. számú rendelet

szerint azoknak járt, akik hetenkint hat napon át munkaldejüket a rendelet függelékében felsorolt munkában töltötték (a felsorolás egyébként azonos a 9.230/1941. M. E. számú rendelet függelékével), vagy pedig állandóan rendkívül megerőltető körülmények között végeznek az átlagosnál nehezebb testi munkát. A husellátást szabályozó 114.070/1942. K. M. számú rendelet a nehéz testi munkások körét külön nem szabályozta, hanem úgy rendelkezett, hogy a husellátás szempontjából azokat kell nehéz testi munkásoknak tekinteni, akik a kenyérellátás szempontjából annak minősülnek.

Mint látjuk, ezek szerint az, aki zsirfejadag szempontjából nehéz testi munkásnak számított, a kenyér- és husfejadag szempontjából nem volt feltétlenül szintén nehéz testi munkás. De eltérő volt a zsirnál a nehéz testi munkás pótftheadag kiadásának módja is. A zsirpótftheadagot nem maga a munkás kapta meg, mint a kenyérenél és husnál, hanem a munkaadónak kellett az üzemében dolgozó nehéz testi munkásokról névjegyzéket készítenie, ezt a kerületi iparfelügyelőnél vagy a községi előjáróságnál bemutatnia s a zsirpótftheadagot a jegykiadó hatóságtól a munkaadó kapta meg, aki azután azokat munkásai között szétosztotta.

A most megjelent 3900/1943. M. E. számú rendelet (lásd K. É. 1943. évi 30. szám) a nehéz testi munkások körét az egész élelmiszerellátás szempontjából egységesen szabályozta. Ezentúl tehát a nehéz testi munkás minőség nem lesz különböző az egyes élelmiszerek szempontjából, hanem aki a nehéz testi munka végzését a kellő módon egyszer igazolta, minden élelmiszerből megkapja az engedélyezett pótftheadagot.

Egységesítette az új rendelet a nehéz testi munka végzésének igazolását is. A nehéz testi munka végzését úgy kell igazolni, ahogy eddig a kenyér pótftheadag tekintetében történt, vagyis a munkaadó által hatósági úrlapon kiállított munkaadói igazolást kell a jegykiadó hatósághoz benyújtani s ez az igazolás alapján közvetlenül a munkásnak adja ki a kenyér-, zsir- és huspótftheadagot.

Kik a nehéz testi munkások?

Nehéz testi munkásnak — kenyér-, zsir- és husellátás szempontjából egyaránt — azokat a munkásokat kell tekinteni, akiket a 3900/1943. M. E. számú rendelet függelékében felsorol. A függelék a nehéz testi munkásokat négy fejezetben, 66 pontban sorolja fel. A fejezetek a következők: I. Általában, II. Mező- és erdőgazdaság, III. Ipar, IV. Kereskedelem és közlekedés. A függelékben felsorolt összes munkásoknak a nehéz testi munkás pótftheadag csak

akkor jár, ha a megjelölt munkát rendszerint hetenkint 6 napon át végzik.

Nehéz testi munkásnak tehát az olyan munkás is, aki a függelékben felsorolt munkát végez, csak akkor számít, ha ez a munka rendszeres foglalkozása, illetőleg a hétnek mind a hat munkanapját ilyen munkában tölti. Ha a munkás itt-ott egy napig valami okból nem dolgozik (pl. betegség stb.), ez az nehéz testi munkás minőséget nem szünteti meg. Nem lehet azonban nehéz testi munkásnak tekinteni azt, aki a függelékben felsorolt munkát rendszeresen hetenkint csak egy-két napon át végzi s a hét többi napját más munkában tölti. A függelék III. fejezetében felsorolt ipari munkásokat viszont a rendelet szerint nehéz testi munkás pótftheadag illeti meg akkor is ha őket nem a saját iparágukban, hanem munkaegyesítés vagy házilagos munka címén más iparágban foglalkoztatják.

Meg kell jegyeznünk, hogy a rendelet csak a nehéz testi munkások körét szabályozza. Mint nehéz testi munkás tehát csak az kaphat pótftheadagot, aki a rendelet függelékében felsorolt munkák valamelyikét végzi. Nem vonatkozik azonban a rendelet a fogyasztóknak egyéb csoportjaira, akik részére más rendeletek kivételes ellátásként a nehéz testi munkás pótftheadagot valamely élelmiszerből biztosították. Így a terhes és a szoptató anyák továbbra is a nehéz testi munkás kenyérpótftheadagot kapják s ugyan-csak a nehéz testi munkások részére megállapított fejadag jár továbbra a hajósoknak is, a hajózási szolgálat tartama alatt. Ezek a fogyasztói csoportok ugyanis eddig sem minősültek nehéz testi munkásnak, csak a fennforgó kivételes körülmények miatt a rendeletek ugyan-azt a fejadagot biztosították részükre, mint ami a nehéz testi munkásoknak jár.

Ugyancsak érintetlenül maradnak azok a rendelkezések is, amelyek egyes közérdekű munkák keretében (utépítés, fakitermelés) és gyári üzemekben különösen nehéz testi munkát végző személyek részére rendkívüli kenyér- és lisztellátmány engedélyezését tették lehetővé.

Változatlan maradt a bányászok különleges fejadagja is.

A nehéz testi munka végzésének igazolása.

Az új rendelet a nehéz testi munka igazolása terén is egységes és egyszerű eljárást vezetett be. Eszerint a nehéz testi munka végzését csak egyszer kell igazolni s a hatóság ennek alapján minden olyan élelmiszerre kiadja a pótftheadagot, amelyből a nehéz testi munkások részére pótftheadag van megállapítva.

A nehéz testi munka végzését a községi előjáróságnál díjmentesen kapható hatósági „Munkaadói igazolás” úrlapon a munkaadó igazolja.

Az igazolásban a munkás foglalkozását pontosan meg kell jelölni (lehetőleg a rendelet függelékében használt elnevezéssel) és a megjelölés után zárójelben fel kell tüntetni azt a sorszámot is, amely alatt az illető foglalkozás a függelék felsorolásában szerepel, pl. „fémöntő (8)”.

Az a munkaadó, aki az arra jogosult munkásnak a munkaadói igazolást nem állítja ki, vagy a munkaadói igazolásba valótlan adatokat jegyez be, kihágást követ el, aminek büntetése 6 hónapig terjedhető elzárás, illetőleg 8000 pengő pénzbüntetés.

A nehéz testi munka végzésének igazolására szolgáló hatósági úrlap két részből áll. Felső része a munkaadói igazolás, a következő „Alulírott munkaadó büntetőjogi felelősségem tudatában igazolom, hogy X. Y. . . . , utca

... szám alatti lakos (pl. vas- és fémárugyár) üzememben mint vasöntő (8) jelenleg alkalmazásomban áll és rendszerint hetenkint 6 napon át munkaidejét ebben a munkában tölti.

A hatósági úrlap alsó része a hatósági megállapítás, amely a községi előjáróság, illetőleg a polgármester döntését foglalja magában, hogy az illető munkás jogosult-e a magasabb élelmiszer fejadagra, vagy nem.

A hatósági megállapítással ellátott munkaadói igazolást a jegykiadó hatóságok az illető fogyasztóra vonatkozó nyilvántartási iratok között őrzik és ennek alapján részére mindaddig kiadják az összes pójtjegyeket, amíg foglalkozásában változás nem áll be.

Önálló iparosoknál és szolgálati viszonyban nem álló munkásoknál a nehéz testi munkás minőségét munkaadói igazolás nélkül az úrlap alsó részén maga a községi előjáróság (polgármester) állapítja meg. Ugyancsak a községi előjáróság állapítja meg a nehéz testi munkás minőséget akkor is, ha a munkaadó az igazolás kiállítását megtagadja. Ilyenkor tehát az úrlap felső része kitöltetlenül marad.

Vitás esetekben a községi előjáróság dönti el, hogy valamely munkás nehéz testi munkásnak számít-e vagy sem. Iparosoknál és az iparban vagy a kereskedelemben foglalkoztatott munkásoknál döntés előtt a kerületi iparfelügyelő véleményét is kell kérni és azt a döntésnél figyelembe kell venni.

A nehéz testi munkás minőséget a fentiek szerint minden munkásnak újból kell igazolnia, mert szeptember 1-től kezdve nehéz testi munkás pójtjegyet a hatóságok csak új igazolás alapján adnak ki.

HIREK

— A Szilágysomlyói Báthori Lövészegyesület 1943. augusztus hó 8 án báró Atzél Ede, Erdély és Keletmagyarország főlövész-mestere, dr. Udvary József polgármester fővédnöksége, vitéz Vattay Ferenc ny. csendőrezredes, Erdély és Keletmagyarország főlövész-mestere helyettese, vitéz Szent Kálmán, szilágyvármegye főlövész-mestere védnöksége alatt műsoros lövésnapot rendezett. Dél előtt 10 órakor a román kat. és ref. templomban Istentisztelet volt. 11¹⁵ órakor az Országzászló megkoszorúzása, beszélt a IX. Erdélyi Lövészkerület kiküldöttje. Délután 3 és 6 órai kezdettel a kolozsvári Wesselényi Lövészegyesület műkedvelő együttese Rákosi Viktor halhatatlan remekművét, az „Elnémult harangok“-at adta elő. A darab női szerepét, Flórikát, Gellér-Grieger Ibolya, a kolozsvári Nemzeti Színház nagytehetségű művésznője alakította.

— Megnyílik a szilágysomlyói m. kir. áll. polgári fiúiskola internátusa kizárólag fiúk részére 1943. szeptember 1-én. Érdeklődni lehet az igazgatóságnál. — Elemi iskolai bizonyítvánnyal javító különbözeti vizsgára jelentkező rendes tanulók augusztus 28–30.-a között adják be kérvényüket az iskola igazgatóságához címezve. Mellékelni kell az összes elemi iskolai bizonyítványt és keresztlevélet.

* Szilágysomlyón, Honvéd-utca 19. számú BERGER féle ház eladó. Tulajdonos augusztus 24-én Szilágysomlyón található a Medve szállóban, esetleg már 23-án is.

SPORT

Az elmúlt napokban tartotta meg a szilágysomlyói I. K. E. Tekecsapata 1943. évi házi egyéni bajnokságát. A verseny megtartása 2 csoportban történt. Mindkét csoportban csaknem mind beneveztek az egyesület tagjai. A népes csoportok és a sportszerűség élvezetes versenyt eredményezett. A versenyt a MATESZ verseny-szabályai szerint tartottuk meg.

Az egyes részleteredmények a következők: az ifjúsági csoportban. (15 dobás tarolásra, 15 dobás telibe.)

Tarolásra: Szigyártó Lajos 34 fa, Kovács József 25 fa, Barkó József 18 fa.

Telibe: Szigyártó Lajos 70 fa, Kovács József 61 fa, Mikola Pál 58 fa.

Összesítő eredmény (tarolásra és telibe): Szigyártó Lajos 104 fa, 1943. évi ifj. bajnok, Kovács József 86 fa, Szilvási Gyula 68 fa.

Az öregek csoportjában (30 dobás tarolásra, 30 dobás telibe.)

Tarolásra: Besenczky Sándor 36 fa, Wagner Antal 35 fa, Szilvási Lajos 30 fa.

Telibe: Szigyártó Miklós 96 fa, Besenczky Sándor 91 fa, Bartha Lajos 85 fa.

Összesítő eredmény: Besenczky Sándor 127 fa, 1943. évi bajnok, Szigyártó Miklós 122 fa, Gál Ferenc 106 fa.

Az 1943. évi csapatbajnokságot tehát Besenczky Sándor az öregeknél és Szigyártó Lajos a fiataloknál nyerte el. Különösen figyelmet érdemel a fiatal és tehetséges Szigyártó Lajos elért szép eredménye, mely akármilyen nagy versenyen is helyezést biztosított volna számára.

HAJDUSZOBOSZLÓI GYÓGYFÜRDŐ

április hó 15-én megnyílt

Ezen európai hírű gyógyfürdő ma már mindazokkal a berendezésekkel fel van szerelve, amelyek az eredményes gyógykezelés szempontjából szükségesek.

Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium állanak a közönség rendelkezésére. Modern szállodában, pensiókban és magánházaknál oly olcsó az elhelyezkedés, hogy a fürdőbe való tartózkodás alig kerül többre, mint odahaza. A Hajduszoboszlói Gyógyfürdő páratlanul eredményes gyógyhatásáról és olcsóságáról híres s ma már fogalom az egész országban. Visszautazásnál egész éven át 50%-os vasuti kedvezmény. Magyar és németnyelvű prospektussal készséggel szolgál a fürdő igazgatósága.

Bármilyen használt, vagy frissen tépett liba-, kacsavagy tyuktollat vásárol a „Hangya“ kirendeltsége.

Vételnél, vagy eladásnál, a „Szilágysomlyó“ hirdetései eredményre vezetnek!

Városi Mozcószínház

Augusztus 17. Csak 1 napig! Kedd.

DZSUNGEL TITKAI

A benszülöttek rejtelmes élete — fenevadak és emberek véres küzdelme — vadállatok egymás közötti harca — az ősi Kambodzsi királyság — Angkor.

Augusztus 18–19. Szerda-csütörtök.

A „Táncol a Kongresszus“ testvérfilmje:

BÉCSI VÉR

Vidám szerelmi bonyodalmak a bécsi kongresszus idejéből.

Aug 20–21–22–23. Péntektől-hétfőig.

4 napig!

PISTA tekintetes ur

A legpoétikusabb magyar film, Daróczy József mesteri rendezésében.

2 tanuló fiút felvesz

özv. Csernecz Józsefné

fűszer- és vegyeskereskedése

Eladó ház!

Magura-utca 19. szám alatti ház azonnal ELADÓ!

Érdeklődni ugyanott.

Krasznarécse községben

haszonbérbe kiadó

86 kat. hold szántó

kaszáló és legelő.

Érdeklődni a tulajdonosnál

Kis Pálné Krasznarécse Szilágymegye



Pisztitsa

mag. olykor szervezetet tisztán tartalmazó sok káros salaktól akkor is, ha nincs székrekedés. Jó tisztító hashajtó.

DARÓCZY

Egyházi, közigazgatási és kereskedelmi nyomtatványokat jutányos áron készít a SZIVÓS és NAGY könyvnyomda.

Hirdessen a „Szilágysomlyó“-ban!